

Den finns ingen valfrihet i att bli gammal

Jag skulle nog inte läst [Tjänster i hemmet av Marie Hållander](#) just nu. Kanske är jag för sårbar och ämnet mig för nära. Men det står i de överlag positiva [recensionerna att anhöriga borde läsa](#), boken kom redan 2013. Och jag är anhörig nu. Jag har flyttat hem till min mamma för att hennes liv inte är drägligt annars. Eller värdigt. Om vi nu ska använda ett populärt ord. Ett ord som jag faktiskt inte vet vad det står för i äldreomsorgen idag. Det som beskrivs i *Tjänster i hemmet* känns långt ifrån värdigt för mig. Det handlar inte om människor. Det handlar framförallt om kroppar. Det är kroppar som huvudpersonen i första hand relaterar till. Tycker om att tvätta, eller inte tycker om, beroende på vem de tillhör. Kroppar som sprider lukter. Det är urin och bajs och katetrar och blöjor.

Tjänster i hemmet är en poetiskt skriven bok som går snabbt att läsa. Det tar mig en dag samtidigt som jag svarar på mammas tusen frågor, lugnar, lagar mat, gör mellanmål, letar efter saker som hon gömt och inte hittar. Det som beskrivs är i första hand ett mekaniskt arbete utfört med kroppar som är oförmögna att ta hand om sig själva. Det är frånvaro av anhöriga. Och det är universitetslektorn i radhuset som äger orden och vars fru därför får ett bättre omhändertagande än de som bor i lägenheterna, och inte har några ord. Bara ilska som uttrycks på andra sätt, när de ska tvångsduschas. Att det är så "det är logiskt" enligt författarinnan. Att vårdbiträdena och vårdtagarna i hyreshusen tillhör samma klass gör inte att det är mellan dem solidariteten finns.

Andra recensioner av boken [talar om en ömhet](#). Det kanske finns en ömhet, man kanske kan ana den, men för mig tar äcklet överhand. Det är i princip bara vårdtagaren Hanna som beskrivs med känslan av att hon är en människa. Hanna som suttit i

koncentrationsläger. Det krävs att ha överlevt en förintelse för att ses som människa.

Varför ska jag som anhörig läsa *Tjänster i hemmet*? För att inse att en sådan hemtjänst inte går att utlämna en förälder till? Det är jag inte ensam om att redan ha insett. Jag tror att alla politiker, biståndshandläggare och hemtjänstchefer kan relatera till egna gamla föräldrar eller andra äldre närstående. Ändå har vi den här äldreomsorgen.

I verkligheten ser jag, som tur är, en hemtjänst som fungerar mer mänskligt än den som beskrivs av Marie Hållander. Jag ser framför allt kvinnor, äldre och yngre, behandla vårdtagare som människor, inte bara som kroppar. Men visst, det hänger kanske mest på dem, på deras förmåga och vilja att oavsett hur chefer och politiker organiserar deras arbete, kunna ge värme i det mänskliga mötet.

Systemet med 13 beviljade minuter per tillsynsbesök (vi vanliga som inte lägger scheman tänker i kvartar) ger många stressmoment under en dag. Men handlar det bara om brist på tid? Är det bara brist på tid som avhumaniserar vårdtagarna?

Det finns dåligt med värdighet i åldrandet. Det är en grym process där kroppen bryts ner. Där den som får bli riktigt gammal samtidigt får se sina förmågor försvinna, en efter en. Där valet står mellan att vara beroende av anhöriga eller av arbetarkvinnor som tvingas räkna sin tid i 13-minuterspass.

Låt oss åtminstone slippa ordet valfrihet när vi pratar äldreomsorg.

Text: Anna Fredriksson

Läs Maria Wallins reaktion på inlägget: [Fler platser på äldreboenden](#)

Tjänster i hemmet
Marie Hållander

Kabusa

